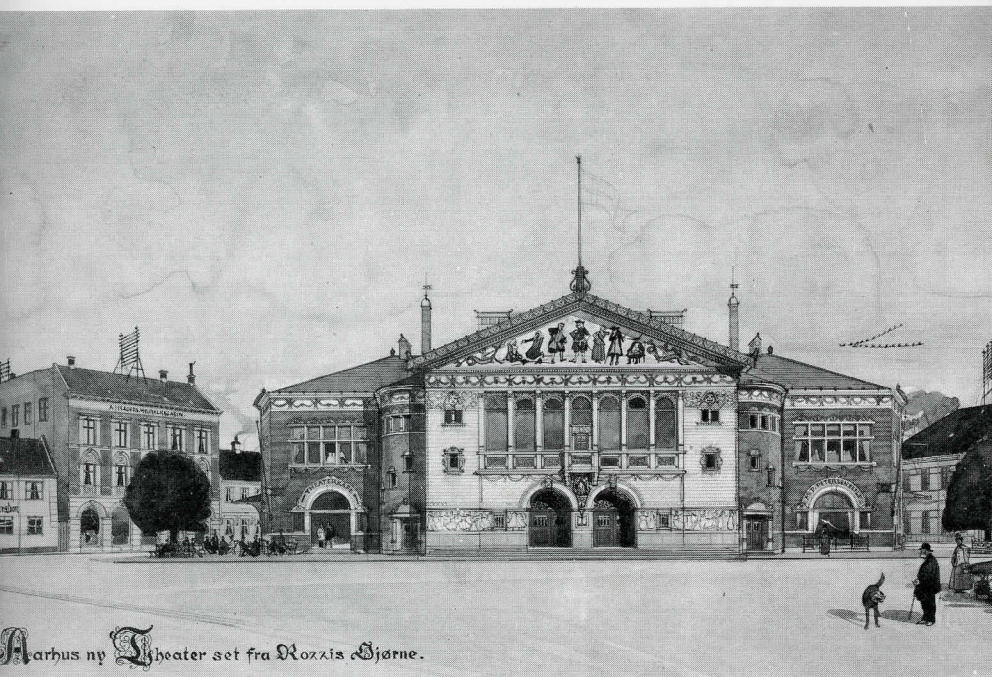

Aarhus ny Theater set fra Røzs Sjørne.

AARHUS TEATER

AARHUS TEATER

Sæson 1970-71

Teaterchef: Edvin Tiemroth

ARNOLD WESKER

ARNOLD WESKER:
VENNERNE

Premiere den 10. november 1970

Med åbne øjne

Arnold Wesker bor i den nordlige del af London i et stort hus, typisk engelsk med nicher og mange vinduer. Der er dog indlagt centralvarme, i modsætning til en del briter tror han ikke på sædvanlige forsvar for udvendige vandrør. Så er de lettere at tø op når de fryser.

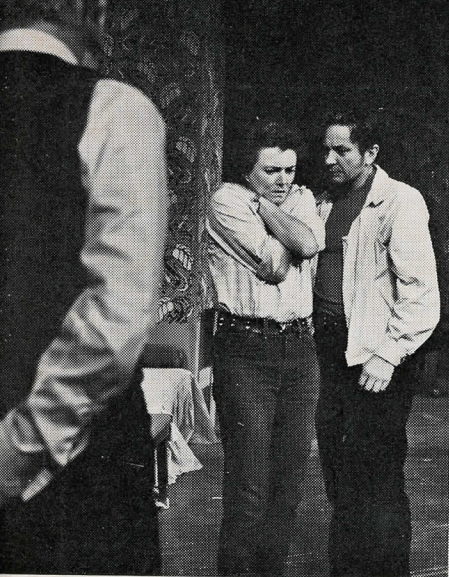
Men Wesker er født i hjertet af East End. I en snæver gade i nærheden af general Booths oprindelige hovedkvarter for Frelsens Hær. Bag hvert af de smalle etagehuse var der i 30'erne jødiske skrædderværksteder og en diminutiv gård. Vi gik gennem gaden – som ligner billeder i historiebøgerne af sort slum fra sidste århundrede – og vi kiggede ind ad de trange korridorer, der var hans barndoms omgivelser. Men Wesker omfatter ikke disse huse med nogen voksensentimentalitet. Da nogen dukkede op for at spørge om han kunne hjælpe os, svarede Wesker med engleblid ironi. Næ tak, jeg viser bare mine venner Londons arkitektur.

I det ydre voksede Wesker op i fattigdom, men hans miljø rummede kærlighed og optagethed af hvad der foregik uden for East End (jøderne kom fra mange lande, og de var ikke ligeglade). Han gik i en god skole, taler derfor ikke cockney – og så var der hans mor, hun der har fået så smuk scenisk form som Sarah Kahn i trilogien *Sulevælling*, *Livets rødder*, *Forlanger I mirakler?* Hun er en lille ungarskfødt jøde, med brændende øjne, kampvilje og tro på den politik hun altid har bekendt sig til. I *Sulevælling* holder Sarah en brandtale til Ronnie da kommunismen har skuffet ham i 1956. For et par år siden gav Leah sin søn og hans oversætter en prægtig opsang i en anden aktuel politisk anledning.

Wesker er en visionær dramatiker, men han er ingen romantiker. Han ved at visioner ikke virkeliggør sig selv. Han arbejdede længe og hårdt for sit storstilede projekt *Centre 42* der skulle gøre kultur under mange former til noget naturligt også for arbejderne i et land, hvor klasseforskellene stadig er så stærke. Han blev ikke bitter da det ikke lykkedes ham at gennemføre projektet. Men han lærte nok engang at det kræver slid at gøre en vision til virkelighed.

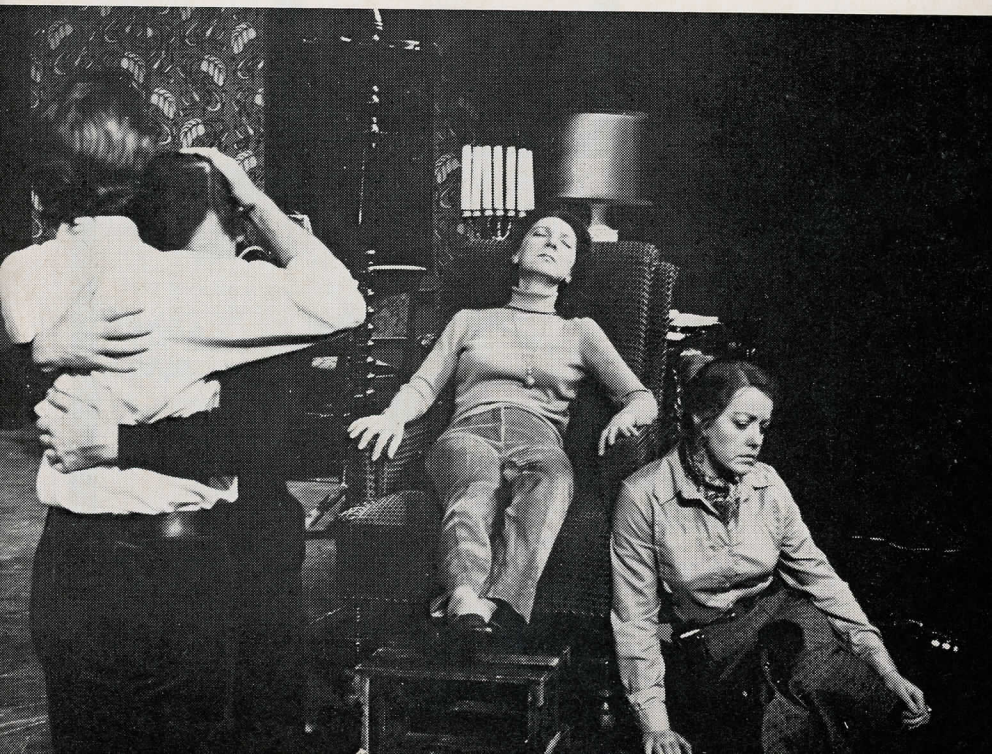
Visioner bliver ikke mindre af vanskelighederne, de er stadig

Fortsættes side 7

Fra en prøve på »Vennerne«.
 Edvin Tiemroth *Macey*
 Hannah Bjarnhof (*Simone*
 og Erno Müller *Manfred*

Svend Dam *Crispin*) Ole Wegener *Roland*) Margrethe Schanne (*Esther*
 og Karen Wegener (*Tessa*)

Fortsat fra side 3

værd at tage vare på. De kræver bare endnu større indsats, endnu mere kampvilje.

Men det skal tilføjes at Wesker aldrig påtvinger nogen noget, dertil holder han for meget af mennesker. Han tilbyder. Han er ikke døv for faderens erkendelse i Sulevælling: »Du kan ikke forandre verden, men du kan give den en smule kærlighed«.

Arnold Wesker er en varm digter der nok har sit udgangspunkt i socialismen (samt en række engelske reformatorer), men han er fuldt på det rene med dens svagheder. Han er i tale og skrift ivrig efter at få tingene sagt, men han er ingen ordforfører, han lader ikke sin charme løbe af med skepsis'en.

Det er muligt at dele af venstrefløjen vil føle at et skuespil som *Vennerne* svigter idealerne og troen på det nye. Men der er ikke tale om at svigte, der er tale om nøgternhed.

Det er ikke nok at lege med ideer, sætte fluer i hovedet på folk, det er nødvendigt at realisere tingene på trods af dogmerne og tvivlen. Wesker fører ingen politisk kompromistale (denne rædsomme kliché: Politik er det muliges kunst), han går bare ind for en helhjertet indsats for det man tror på *med åbne øjne*. I modsætning til de idealister der kniber det ene øje i, eller glemmer at åbne det.

Arnold Wesker kommer fra East End. Det har han aldrig glemt. Han er loyal mod sit udgangspunkt, mod vennerne fra dengang, men han er for klog til at tro på nemme løsninger i sidste akt.

Hele hans dramatiske verden befinder sig i dilemmaet mellem vision og bitter virkelighed. Hans drømme er ikke utopi, han prøver at virkeliggøre dem, skønt han kender forhindringerne, både dem som rejses på stedet af folk der ikke ønsker forandringer, og dem der skyldes livets vilkår.

Og så er Wesker så sprællevende i alt hvad han foretager sig.

Når han demonstrerer mod atombomber (han kom i spjældet for det eller når han giver sig tid til at vise venner på besøg det London han elsker. Når han spørger om og diskuterer dansk sociallovgivning, holder foredrag i Tokyo, instruerer i Stockholm eller flyver til et fjernt sted for at se en opførelse af Wesker (han ville helst være allevegne. Men han er allermest levende og til stede når han skriver sine spil.

Henning Ipsen

Edvin Tiemroth (*Macey*),
Erno Müller *Manfred*
og Margrethe Schanne
(*Esther*)

Hannah Bjarnhof *Simone* , Karen Wegener (*Tessa*),
Margrethe Schanne (*Esther* , Erno Müller (*Manfred*)
og Edvin Tiemroth (*Macey*)

»Hvad synes du selv dit stykke handler om ?«

Dette spørgsmål stillede Monica Mannheimer, Göteborg Handels- och Sjöfartstidning, i et interview med Arnold Wesker under hans iscenesættelse af »*Vennerne*« på Lilla Teatern i Stockholm.

M M.. Hvad synes du selv dit stykke handler om?

A. W.. tøvende Det handler om så meget. Jeg vil hellere beskrive udgangspunktet, det som fik mig til at skrive stykket. Jeg begyndte på det i en periode, hvor bevidstheden om nogle fejltagelser jeg havde begået og om mine begrænsninger var meget stærk. Det plagede mig også at tiden gik så hurtigt og at det ikke ville vare længe før al energi var borte. Og tanken om døden skræmte mig. Jeg ville beskrive den særlige slags mod som giver kræfter til at leve trods det vi ved, at vi skal dø; og vise hvor vigtigt det er, at man spørger sig selv, hvad det er man virkelig elsker, respekterer og bryder sig om, og hvad man vover at fordomme og afsky Derfor blev det nødvendigt at diskutere mange ideer, og personerne i stykket repræsenterer forskellige måder at reagere på overfor bevidstheden om døden. Manfred lider, fordi han mangler virkelig dannelse. Macey fordi han ikke kan elske sin hustru. Crispin forsøger at modvirke volden og dumheden i verden gennem ømhed og kærlighed, og Roland længes efter en

tilværelse som er absolut fri for den materielle velfærds unødvendige påhæng.

M. M. Betragter du »Vennerne« som et politisk stykke?

A. W. Nej – ikke hvis det betyder at det er agitatorisk. Det er snarere udtryk for et behov for at skabe orden i kaos. Og jeg tror at behovet for at finde strukturer, som øger vor forståelse af tilværelsen indgår i behovet for at skabe og opleve kunst. Men ønsket om at finde en slags orden – den orden der giver den størst mulige frihed til det enkelte individ, ligger også i politik og videnskab. Derfor synes jeg distinktionen mellem politisk og ikke-politisk teater egentlig er både falsk og uinteressant.

M. M. Man kan se udvikling fra naturalismen i dine tidligere stykker mod en efterhånden mere lyrisk og suggestiv stil.

A. W. Det er nok rigtigt, men det er ikke noget jeg stræber efter. Det jeg kunne ønske var at skabe et stykke, som genspejler en erfaring så absolut, at alt hvad der sker på scenen, synes uundgåeligt – på samme måde som i Becketts »Vi venter på Godot«. Og når jeg arbejder på at gøre sproget så sandt, lyrisk og væsentligt som muligt, er det i grunden for at være så naturlig som muligt.

Karen Wegener (*Tessa*)
og Svend Dam (*Crispin*)

Karen Wegener (*Tessa*), Erno Müller (*Manfred*),
Margrethe Schanne (*Esther*) Ole Wegener (*Roland*)
og Hannah Bjarnhof (*Simone*)

Margrethe Schanne

Det ligger en del år tilbage. Det kgl. Teater spillede hygge-operetten »Jomfruburet« I sidste akten tumlede balletbørn rundt som små legende Wienere udenfor restauranten ved Schönbrunn. Hos en af de små lagde man mærke til en yndefuld modenhed, en foruroligende feminin udstråling, som hverken den uskyl-

dige kysehat, blonderne eller mamelukkerne kunne camouflere. »Hvad hedder hun?« spurgte eleven, der spillede opvarter i restauranten. »Den lille der med de store øjne – hun hedder Margrethe.«

Det var første gang jeg stod på scenen med Margrethe Schanne.

Årene gik. Pigen blev voksen. Til ynden og den erotiske udstråling føjedes kunnen, vilje, klogskab og fordybelse. Hun blev vor ballets mest personlige, mest dramatisk bevægende kunstnerinde, som høstede international berømmelse under ballettens store rejser og ved egne gæstespil på verdensscenerne.

Nu har man igen den foruroligende oplevelse at stå på scenen sammen med Margrethe Schanne.

Tøvende, med ængstelse, med den rigtige kunstners dybe respekt for opgaven er hun gået ind på denne nye vej for sit talent i rollen som den dødsmerkede, livselskende Esther, – gået ind i et lykkeligt og inciterende samspil med *Vennerne*.

En pige, en kunstner, en medarbejder
Velkommen.

Edi Vinter.

4. forestilling i sæson 1970-71

ARNOLD WESKER:

VENNERNE

Skuespil i 2 akter

Oversættelse:
HENNING IPSEN

Scenografi:
STURE PYK

Iscenesættelse:
PETER ESZTERHÁS

PERSONERNE:

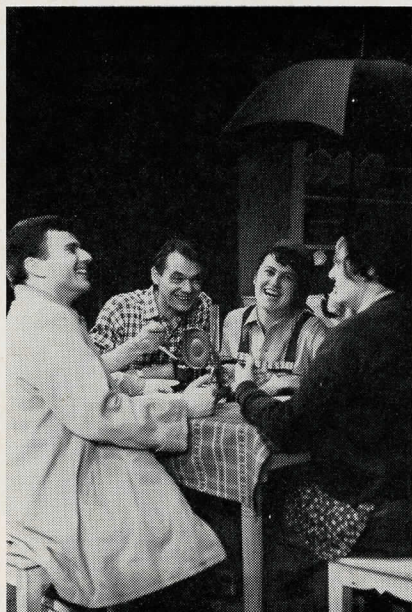
Esther
Manfred
Crispin
Tessa
Simone
Macey
Roland

Margrethe Schanne
Erno Müller
Svend Dam
Karen Wegener
Hannah Bjarnhof
Edvin Tiemroth
Ole Wegener

Scenemester: Kai Johansen – Belysningsmester: Carl E. Andreassen
Malersal ved Jens-Anker Olsen – Regi: Erik Bang – Rekvisitter:
Frode Sørensen – Skræddersal ved Hanne Gissel og Stanley Petersen
Suffli: Ingeborg Jensen – Frisør: Caroline Nielsen – Foto:
Hammerschmidt Foto.

Én pause

Spilletid ca. 2¼ time

Arnold Wesker i Danmark

Fra Forlanger I mirakler (Aarhus Teater
1964 Bent Thalmay,
Erling Dalsborg, Birgit
Conradi og Bodil Lindorff.

Følgende af Arnold Weskers stykker er opført i Danmark:

- 1961: LIVETS RØDDER (Roots, 1959 Odense Teater
- 1963: KØKKENET (The Kitchen, 1959 Alléscenen.
- 1964: FORLANGER I MIRAKLER (I'm Talking About.
Jerusalem, 1960) Aarhus Teater
- 1965: DAGENS RET (Chips with Everything, 1962
Det ny Teater og senere Det danske Teater
- 1967: DE FIRE ÅRSTIDER The Four Seasons, 1965)
Det ny Teater
- 1970: SULEVÆLLING Chicken Soup with Barley, 1958
TV-teatret.
- 1970: VENNERNE (Friends, 1969) Aarhus Teater

På denne og næste sider bringer vi fotos fra tre tidligere Weskerforestillinger i Danmark.

Fra Livets rødder
Odense Teater 1961
Birgit Sadolin, Poul Møller
og Guri Richter

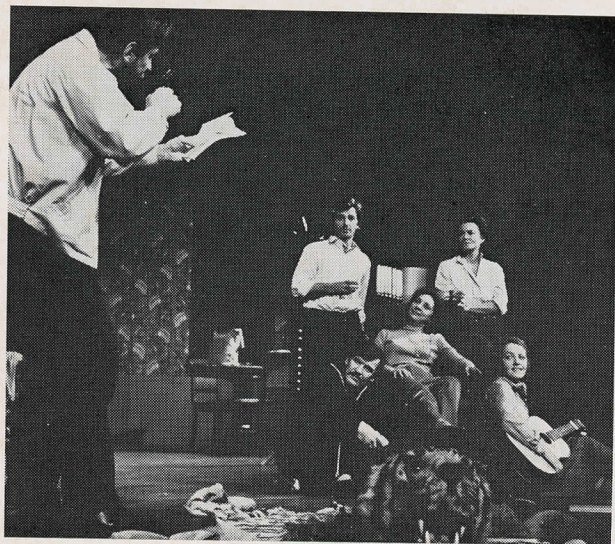
Fra Dagens ret (Det danske Teater 1966 Søren Elung Jensen og Hans Rostrup.

»The new Play«

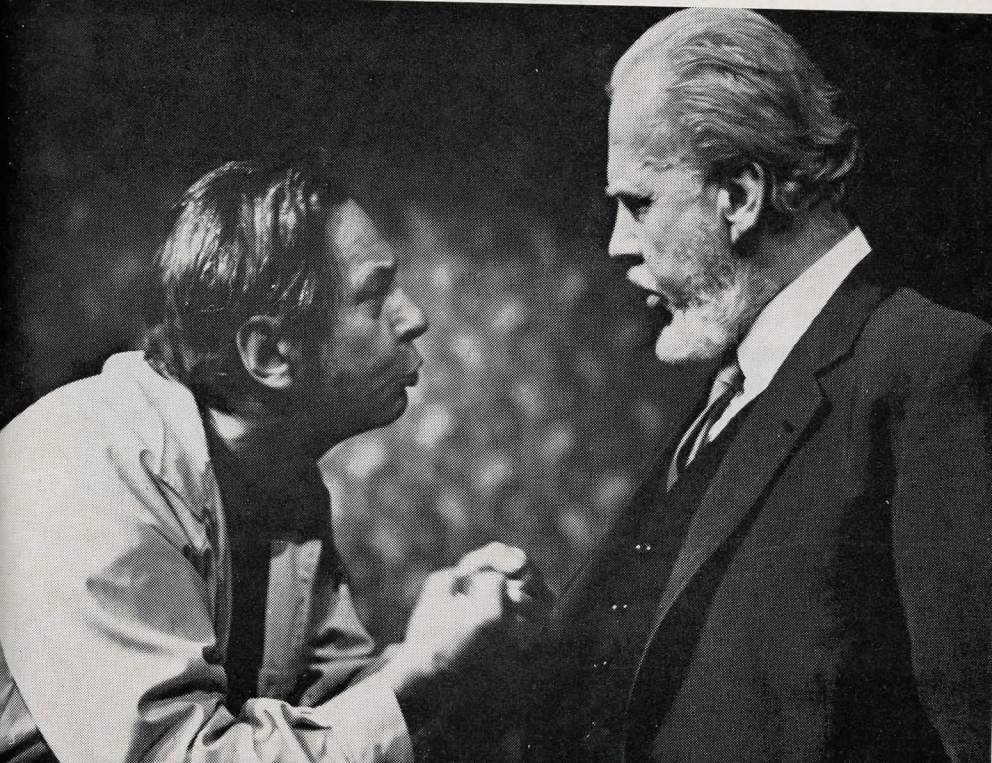
I Arnold Weskers nye stykke »The new Play«, der bl. a. handler om Arnold Wesker – skrivende på et nyt stykke – er hver person kaldt ved sit eget navn. Der er således personer som Arnold Wesker, Dusty Wesker A. W's kone, Leah Wesker A. W's moder, Jennie Lee og flere andre. Vi citerer fra en af stykkets replikker:

Jeg tror på mange ting. Jeg tror på altfor mange ting. Jeg er forvirret. Jeg tror på kommunismen, men ikke på dens ledere; selvom jeg tror på nødvendigheden af ledere, tror jeg ikke på politikere. Jeg tror på individets frihed, men også på socialt ansvar. Jeg tror på lige muligheder for alle, men ikke på at alle er lige. Og jeg tror end ikke, det har nogen betydning. Jeg tror på sjælens adel, men ikke på adel. Jeg tror der kun findes én stor kærlighed, men jeg tror på seksuel frihed. Hvis nogle vil gå nøgne over scenen synes jeg de skal gøre det, men jeg synes det er uden betydning. Jeg tror på helte. Jeg tror på frygten. På respekten for det forgangne og på en vision af fremtiden, på alderdommens værdighed, på forældre, på videnskab og ånd, på national arv men ikke på nationale grænser, på retten til at eje smukke ting, men ikke på retten til at underlægge sig ejendom, på det ondes eksistens og på det godes eksistens, på at det at dø er spild og det at leve er glæde. På menneskelig skrøbelighed og styrke og retten til at tage afstand. Jeg tror på det hellige som jeg tror er et menneskeligt udtryk for respekten for det som er menneskeligt, og derfor tror jeg at dannelse og forståelse er noget helligt, på at børn er noget helligt og at det er helligt at tilgive. Jeg tror at livets mening er den stadige genfødsel af den første store myte: at af kaos skabes orden, derfor tror jeg på naturen, jeg tror på mennesket, jeg tror på kunsten. (Pause) Arnold, du må blive ved at gentage dette ellers bliver du vanvittig. (Fortsætter) Jeg tror på naturen, jeg tror på kærligheden, jeg tror på mennesket, jeg tror på kunsten. Jeg tror på naturen, jeg tror på kærligheden, jeg tror på mennesket, jeg tror på kunsten.

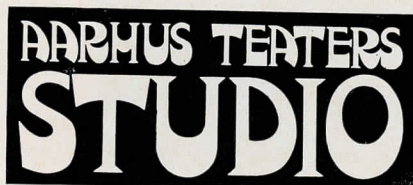

Erno Müller (*Manfred*)
Svend Dam (*Crispin*),
Ole Wegener (*Roland*)
Margrethe Schanne (*Esther*),
Hannah Bjarnhof (*Simone*
og Karen Wegener (*Tessa*)

Erno Müller (*Manfred*) og Edvin Tiemroth *Macey*

Næste forestilling på

Leif Petersen – den fine, flittige, følsomme dramatiker, som forargede landet med »*Prøv det selv – og nyd det*«, begejstrede med sit »*Alting og et posthus*« på Svalegangen, fyldte husene på Aarhus Teater med sin version af Wied's »*Livsens ondskab*« og har adskillige radio- og TV-spil bag sig, – har til Aarhus Teaters Studio skrevet et spil om unge teater- og film-elever »*Nu går den på Dagmar*« – med undertitlen »*Et uskyldigt spil om ventetid*«. En løsluppen historie om unge, der står foran livet og jobbet; en frimodig leg med de problemer alle unge – ikke blot teatrets – skal mødes med og slås med.

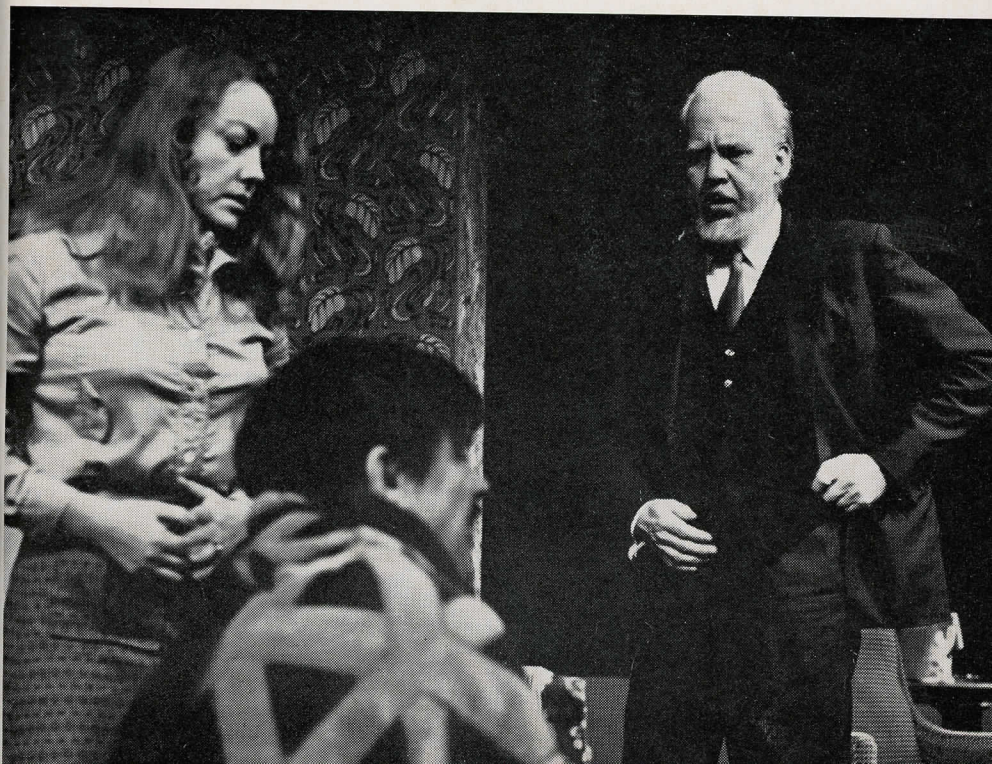
Et hold af teatrets helt unge spiller rollerne, Sofie Lunøe, Birte Fynne, Susanne Lundberg, Nis Bank-Mikkelsen, Per Møller Nielsen og Klaus Wegener – en instruktør, der har problemerne helt inde på livet hver dag, skuespillerskolens rektor, Asger Bonfils, sætter i scene og Jens-Anker Olsen bygger rummet, hvor de unge skal folde sig ud.

Premiere den 13. november

Hannah Bjarnhof (*Simone*)
 Edvin Tiemroth *Macey*
 Ole Wegener *Roland*)
 og Karen Wegener (*Tessa*)

Karen Wegener (*Tessa*) Ole Wegener (*Roland*)
 og Edvin Tiemroth *Macey*

Kommende forestillinger

Ingrid Sylvan-Reuterskjöld og Einer Nerman.

PANG-PANG

Fra midten af december går turen til »det vilde vesten« med modige cowboys, skurkagtige kvægtyve, og i tilgift præriens mærkværdigste hest »Tom-Tom«. En herlig »lomme-musical« for børn og barnlige sjæle mellem 6 og 80 år!

Peter Beck dirigerer »det udvidede saloon-orkester« og i »River City« og på »River Ranch« møder man Elsebeth Steentoft, Erno Müller, Ruth Maisie, Børge Hilbert, Nis Bank-Mikkelsen, Klaus Wegener, Erling Dalsborg, Bent Thalmay, Jørgen Fønss og Per Møller Nielsen. Iscenesættelse Waage Sandø Pedersen, dekoration Jens-Anker Olsen.

Mary Chase

HARVEY

Nytåret skydes ind med Jørgen Ryg som gæst i det forrygende morsomme lystspil om den elskelige Elwood P. Dowd, der vandrer fra bar til bar og ta'r sig sine drinks i selskab med sin bedste ven, den to meter høje hvide kanin, »Harvey«, som kun Elwood selv kan se.

Clara Østø sætter i scene og foruden »Harvey« og Jørgen Ryg medvirker Lone Rode, Torkil Lauritzen, Hannah Bjarnhof, Bodil Lindorff med flere. Dansk tekst Jens Louis Petersen, dekorationer Ivan Mogensen.

Teatre andre steder

ODENSE TEATER opfører i november skuespillet *Zigger-Zagger* af englænderen Peter Terson, om ungdommens-høren-til-problem. Stykket, der er utraditionelt, fortæller om den unge mand, der skal finde sin plads i samfundet. Erik Bendt sætter i scene.

Omkring jul fejres gensynet med *Nøddebo Præstegaard* i Peter Marcells instruktion.

Nytårsaften har teatret premiere på den amerikanske musical *Zorba*, bygget over grækeren Zorbas enkle, men krævende livsfilosofi. Alt kan brydes ned, alt kan knuses, men livet er skønt og skal leves i fulde drag. Amerikaneren Roger Sullivan sætter i scene og Erik Bidsted er koreograf. I hovedrollerne Mogens Brix-Pedersen og Annie Jessen.

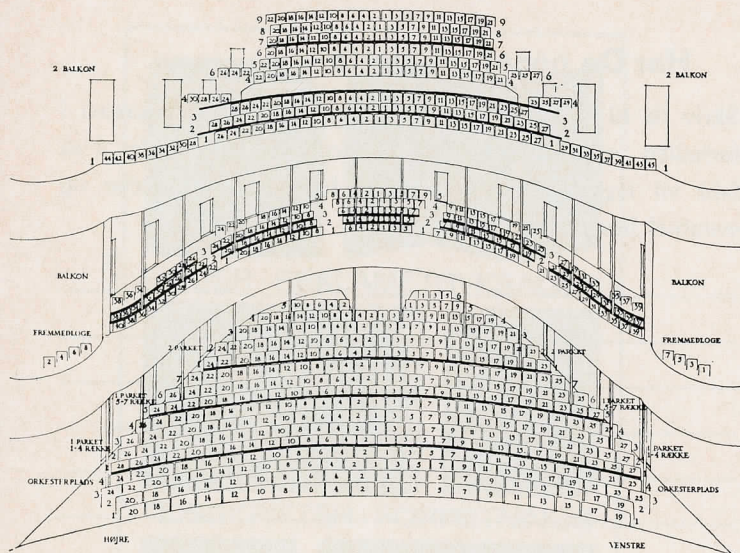
AALBORG TEATER byder på Henrik Ibsens *Peer Gynt* i Kaspar Rostrups utraditionelle opsætning. Blandt de rollehavende er Lars Passgård, Brigitte Kolerus, Michael Lindvad, Susanne Jagd og Jens Brenaa. Teksten er nyoversat af forfatteren Knud Holst og Jørgen Plaetner har komponeret musikken.

Senere følger musik- og danseeventyret *Troldmanden fra Oz* med Lisbet Dahl som pigen, der slår følge med en løve, en blikmand og et fugleskræmsel, i sin søgen efter troldmanden fra Oz. Preben Kaas over- og iscenesætter.

SVALEGANGEN spiller Klaus Riffbjergs *Udviklinger* med Birthe Backhausen, André Sallymann, Per Schjelde og Ingrid Flygare i de fire roller. Helge Gramstrups gruppe spiller Bent Axens musik og for iscenesættelsen står Gunnar Rose.

Omkring februar kommer Jess Ørnsbos *Hypdangbok* om generationsoprør og frigørelsesprocesser

	Ord. pris		Ord. pris
2. balkon, 7.-9. rk.	7,00	1 balkon, 2. rk.	21,00
2. balkon, 4.-6. rk.	10,00	1 balkon, 1. rk.	25,00
2. balkon, 2.-3. rk.	12,00	2. parket, 1.-6. rk.	15,00
2. balkon, 1. rk.	16,00	1 parket, 5.-7. rk.	20,00
1 balkon, fremmedloge	27,00	1 parket, 1.-4. rk.	22,00
1 balkon, 3. rk., siderne	11,00	Orkesterplads, 1.-4. rk.	25,00
1 balkon, 3.-5. rk., midtfor	19,00		

Studioscenen, enhedspris kr. 14,00

BILLETSALG

Store scene: Billetter kan købes og forudbestilles 6 dage frem fra kl. 11-18 i Scalas forhal, telf. (06) 12 26 22. - Efter kl. 18 kun salg til forestillingsdagen i billetkontoret i **teatrets forhal**.

Studioscenen: Billetter kan købes og forudbestilles 6 dage frem fra kl. 15-18 i Scalas forhal, telf. (06) 12 26 26. - Efter kl. 18 kun salg til forestillingsdagen ved billetskranken ved **Vagtmesterindgangen, Skolegade 4**.

Ved telefonbestilling betales et noteringsgebyr på 20 øre pr. billet. Billetpriserne er incl. moms og garderobe. Ved gæstespil og særforestillinger kan billetpriserne forhøjes.

Programmets forside:

Illustration til kgl. bygningsinspektør, arkitekt Hack Kampmanns originalprojekt, 1898.